

Luomu- ja kasvisruoan käytön lisäämisen halukkuus päiväkodeissa

Eeva Ipatti ja Outi
Jalovaara

3.6.2010

Tutkimuksen kulku

- Ensin tehtiin alustava kysely sellaisiin päiväkodeihin, joissa luomu- ja kasviruokaa on jo käytössä. Soitimme ja kysyimme kunkin päiväkodin kiinnostusta osallistua kyselyyn. Kysyimme myös sitä, montako lomaketta haluavat aina yhteen päiväkotiin.
  - Kolmeen Luonnossa kotonaan- päiväkotiin lähetettiin yhteensä 9 kyselylomaketta, joista saimme takaisin 2 kpl.
  - Steiner-päiväkoteihin lähetettiin yhteensä 8 kpl joista takaisin saimme vain yhden.
- Aluksi oli tarkoitus viedä kyselyt ja palautuslaatikot henkilökohtaisesti päiväkodeihin, mutta vastausmäärän jäädessä sen verran pieneksi päiväkotia kohti, päätettiin kyselyt postittaa. Vastausaika oli 24.3-21.4.2010.

Kysely luomuruokapäiväkodeille

- Lomakkeessa oli yhteensä seitsemän kysymystä.
- Kaikki kysymykset olivat avoimia.
  - Kyselylomake alkoi selkeällä kysymyksellä siitä, syövätkö lapset päiväkodissanne luomuruokaa.
  - Kysymys 2 käsitteli syitä, jotka olivat vaikuttaneet luomuruoan käyttöönottoon päiväkodissa.
  - Kysymyksessä 3 tiedusteltiin kustannuksia ja mahdollista lisärahoitusta.
  - Kysymys 4 kartoitti luomuruoan osuutta kokoruuasta ja kuinka luomuruoka hankitaan.

...

- Kysymyksellä 5 haluttiin tietää minkälaista yhteistyötä päiväkodit ja neuvolat tekevät lasten ruokailuun liittyvissä asioissa. Myös päiväkodin ruokavalintoihin liittyvät keskustelut vanhempien kanssa sisältyivät tähän kohtaan.
- Kysymys 6 koski kasvisruoan määrää ja ruoka-asioiden esille nostamista arjessa.
- Kysymys 7 antoi vastaajille mahdollisuuden omille kommenteille.

Luonnossa kotonaan päiväkotien vastauksia

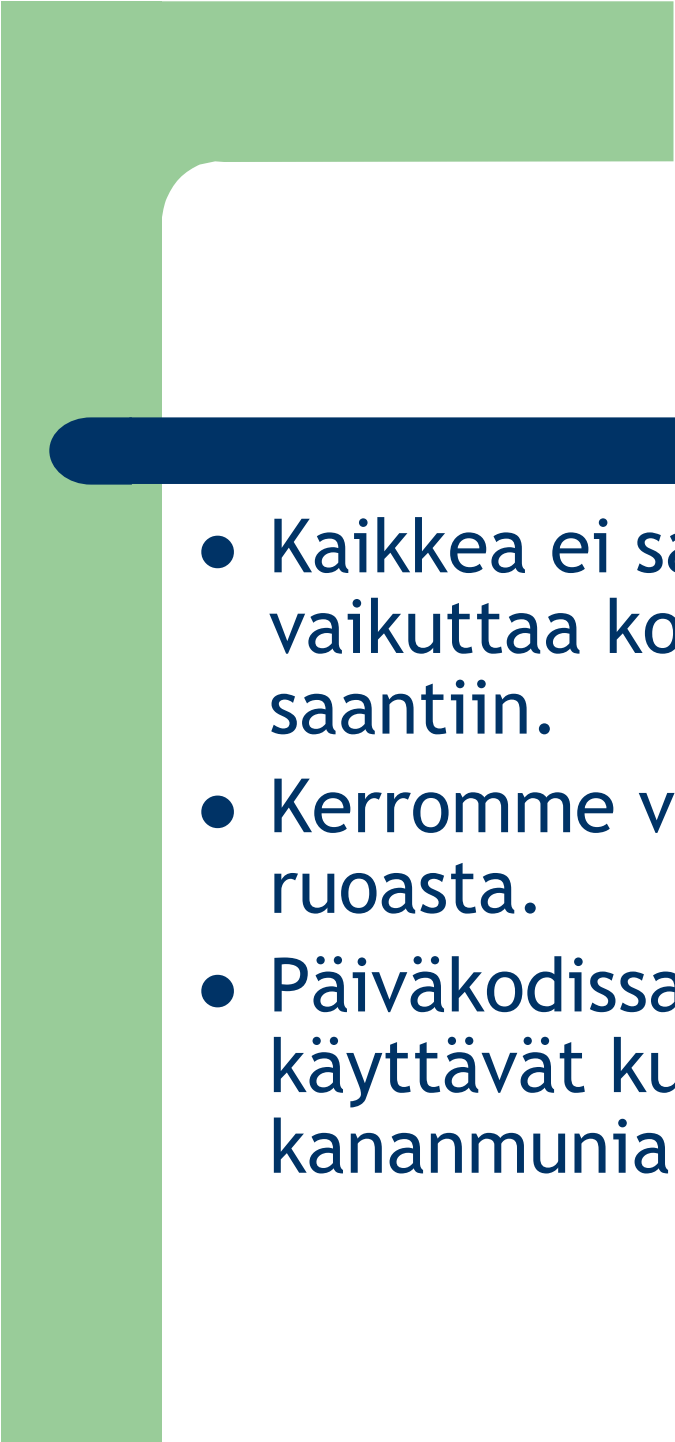

- Päiväkotiruoka on enimmäkseen luomuruokaa, n.80-95%.
- Kaikkia tuotteita ei saa luomuna.
- Kuuluu heille selkeänä osana ekologista ajattelua.
- Eivät saa lisärahoitusta luomuruoan suurempiin kustannuksiin.

...

- Raaka- aineiden tilaamisen keskittäminen yhteen paikkaan sekä isommat pakkauskoot helpottaisi tilaamisprosessia.
- Muiden päiväkotien kanssa eivät ole keskustelleet terveellisestä ruoasta
- Vanhemmille kerrotaan luomuruoasta sekä kasvispainotteisesta ruokavaliosta.
- Kasvisruokaa on vähintään kolmesti viikossa

Steinerpäiväkotien vastauksia

- Lapset syövät päiväkodissa luomuruokaa.
- Yhden päivän ruoka, eli lounas ja välipala maksaa 1,50e. Ei saa lisärahoitusta.
- Noin 70-80% ruoasta on luomua. Hankkivat suoraan viljelijältä.

-
-
- Kaikkea ei saa luomuna, ja vuodenaika vaikuttaa kotimaisten luomutuotteiden saantiin.
  - Kerromme vanhemmille jo hakuvaiheessa ruoasta.
  - Päiväkodissa pelkkää kasvisruokaa, käyttävät kuitenkin maitotaloustuotteita ja kananmunia.

Varsinainen haastattelu

- Tämän alustavan kyselyn pohjalta teimme varsinaisen haastattelulomakkeen päiväkoteihin, jotka olivat olleet 4V-hankkeen kanssa yhteistyössä.
- Kysymykset muotoilimme saamiemme tietojen pohjalta ja tavoitteena oli tutkia heidän halukkuuttaan siirtyä luomuun.

4V-hankkeen yhteistyöpäiväkotien PK-johtajien haastattelut

- 7.5.2010 Haastattelimme päiväkoti 1. ja 2. johtajia
- 11.5.10 oli tarkoitus haastatella päiväkoti 3. johtajaa, mutta valitettavasti hän oli unohtanut tapaamisen, eikä näin ollen ollut paikalla. Hänen kanssaan sovittiin puhelimesta, että haastattelulomake jätetään päiväkotiin, jonka hän vastattuaan lähettää meille.

...

- 11.5.10 Lähetettiin s-postina haastattelulomake vielä viidelle päiväkodin johtajalle sillä tavoitteena oli saada yhteensä viiden päiväkodinjohtajan haastattelut. Nämä jouduttiin toteuttamaan sähköisesti ajanpuutteen vuoksi → yhteen näistä vastattiin.

Päiväkodinjohtajille ”Haastattelu koskien luomuruoan käyttöönoton halukkuutta päiväkodeissa”

- Haastattelulomakkeessa oli yhteensä 12 kysymystä
  - Kysymys 1 kartoitti ympäristö- ja terveysarvojen näkymistä päiväkodin arjessa, esimerkiksi toimintatavoissa, hankinnoissa tai ruoassa.
  - Kysymys 2 tiedusteli luomutuotteiden käyttöä päiväkodissa
  - Kysymys 3 tiedusteli huomion kiinnittämistä päiväkodissa tarjottavan ravinnon puhtauteen ja ekologisuuteen ja kuinka tärkeänä he sitä pitävät.

...

- Kysymys 4 tiedusteli luomu- ja kasvisruoan terveysvaikutuksien tuttuutta.
- Kysymys 5 koski kasvisruoan tarjoamista päiväkodissa ja mahdollista erillistä kasvisruokapäivän olemassaoloa.
- Kysymys 6 tiedusteli päiväkotien kiinnostusta viikoittaisen kasvisruokapäivän käyttöönotosta

...

- Kysymys 7 tiedusteli Portaat luomuun-ohjelman tietoisuutta, ja sen mahdollista hyödyntämistä heidän päiväkotiruokailussa.
- Kysymys 8 tiedusteli valmiutta maksaa lasten ruokailusta 70 senttiä enemmän luomuruoan käytön myötä.
- Kysymys 9 kartoitti heidän mahdollisuuttaan vaihtaa osa ruoasta luomuksi.

...

- Kysymys 10 tiedusteli vanhempien kiinnostusta päiväkotiruoan ekologisuudesta, esimerkiksi tiedustelut ravinnon puhtaudesta.
- Kysymys 11 vanhempien valmiutta lisäkustannuksiin luomuruoan terveellisyyden ja luonnonmukaisuuden huomioiden.
- Kysymys 12 kartoitti päiväkotien vaikutusmahdollisuutta luomutuotteiden käyttöönottoon ruoan jakelun siirtyessä Palmialle.

Päiväkoti 1. näkemyksiä

- Raaka-aineet tilataan sopimustoimittajalta ja noudatetaan ruokalistaa.
- Taloudellisesti ei ole mahdollista siirtyä luomuun.
- Ruokalistalla on välillä kasvisruokaa, joka silloin kaikille tarjolla.
- Vaikutusmahdollisuutta luomun käyttöönottoon ei ole, muualta päätökset.

Päiväkoti 2. näkemyksiä

- Luomutuotteita ei ole käytössä.
- Kasvisruokavaihtoehtoja täytyy olla erilaisten etnisten taustojen vuoksi.
- Portaat-luomuun ohjelma ei ollut entuudestaan tuttu. Kerrottiin siitä.
- 1.8.2011 ruokailu siirtyy Palmialle, joka vastaa siitä tulevaisuudessa.

Päiväkoti 3. näkemyksiä

- Kestävään kehitykseen liittyviä asioita mietitään. (Esim. lakanakäsipyyhekokeilu)
- Ei ole luomutuotteita käytössä.
- Ruoassa huomioidaan puhtaus ja ekologisuus, esimerkiksi jätelajittelu.
- Ei erityistä kasvisruokapäivää. Löytyy kasvisruokavaihtoehto.

...

- Ei ole tuttu, kerrottu Portaat Luomuun- ohjelmasta.
- Ekologisuusasiat jääneet Palmian taakse.

Yhteenvetona alustavasti esille nousseita asioita...

- Helsingin kaupungin päiväkodeissa ei ole luomuruokaa käytössä.
- Taloudellisesti huonot mahdollisuudet siirtyä luomuun, sillä hintaero ratkaiseva tekijä.
- Ei käytössä erillistä kasvisruokapäivää.
- Palmialle siirtyminen vaikuttaa ratkaisevasti päiväkotien mahdollisuuteen ottaa luomutuotteita käyttöön.